

1926. gada 27. aprīlis

Tajā brīnumainajā dienā Izabella tupēja uz ceļiem kraujas malā pie krusta, kas nesen bija izveidots no izskalotajiem kokiem. Vientuļš mākonis kā milzu gliemezis rāpoja pa aprīļa debesīm, kas pletās virs salas un atspoguļojās okeānā. Izabella pielīdzināja zemi ap tikko iestādīto rozmarīna krūmiņu un uzrasināja tam ūdeni.

— ...un neieved mūs kārdināšanā, bet atpestī no ļauna, — viņa čukstēja.

Pēkšņi viņai likās, ka dzird bērna raudas. Bet tad viņas uzmanību piesaistīja vaļu bariņš, kas peldēja uz krasta pusi, lai siltākos ūdeņos laistu pasaulē jauno paaudzi; laiku pa laikam to astes spuras iznira gluži kā izšujamās adatas virs okeāna auduma. Tad Izabella no jauna saklausīja brēcienus, šoreiz rīta vējā tie skanēja skaļāk. Neiespējami.

Šajā salas pusē pretī raudzījās tikai nebeidzams plašums — līdz pat Āfrikai. Indijas okeāns te sastapās ar Lielo Dienvidu okeānu, un klinšu pakājē tie pletās kā bezgalīgs paklājs. Tādās dienās kā šī tas likās tik blīvs, ka radās iespaids — ja sadomātu, viņa varētu pa to aizstaigāt līdz pašai Madagaskarai. Salas pretējā pusē īgni vērās uz turpat simts jūdzes attālo Austrālijas kontinentu, tam it kā īsti nepiederot, bet arī nespējot atdalīties no tā — pa vidu stiepās zemūdens klintis. Tās kā robainu zobu rinda to vien gaidīja, kad varēs aprīt kādu no kuģiem, kas, briesmas piemirsuši, steidzās uz ostu.

Cenšoties mazināt apdraudējumu, uz salas — Jānusa klints — slējās bāka, tās stars sniedza gaismu un solīja drošību trīsdesmit jūdžu apkārtnē. Katru nakti gaiss pastāvīgi vibrēja no dūcošā projektorā, kas griezās riņķī un bezkaislīgi raidīja gaismu gan pār

bīstamajiem rifiem, gan putojošajiem viļņiem, dodams ziņu: te ir glābiņš, ja esi nonācis nelaimē.

Bērna raudas neapklusā. Tālumā noklaudzēja bākas durvis, un uz balkona parādījās Toma garais stāvs. Viņš pārlūkoja apkārtni ar binokli. — Īzij, laiva! — viņš iesaucās un rādīja lejup uz līci. — Krastā ir laiva!

Tad viņš nozuda un pēc brītiņa jau bija lejā. — Izskatās, ka laivā kāds ir. — Izabella ko kājas nes metās turp, un tad abi roku rokā pa stāvo, iestaigāto taku devās lejup.

— Tur patiešām ir laiva, — Toms noteica. — Velns, iekšā kāds sēž, bet... — Cilvēka stāvs bija nekustīgs, sakņupis pār sēdekli. Taču raudas nemītējās. Toms aizsteidzās pie piepūšamās laivas un mēģināja pārcelt vīrieša ķermeni, lai varētu pārmeklēt priekšgalu, no kurienes nāca brēcieni. Viņš izvilka vīstokli: mīkstā lavandas krāsas sieviešu jakā ietītu brēcošu mazuli.

— Ak tu debestiņ! — viņš iesaucās. — Īzij! Tas ir...

— Bērns! Augstais Dievs, Tom! Dod, dod viņu man!

Vīrs pasniedza vīstokli sievai un no jauna pievērsās svešiniekam. Pulsa nebija. Viņš pagriezās pret Izabellu, kas pētīja sīko radiibiņu savās rokās. — Viņš ir miris, Īzij. Bet mazais?

— Kā liekas, viss kārtībā, nav nekādu savainojumu vai zilumu. Viņš ir tik sīks! — Tad Izabella, mīļi dūdodama, centās zīdaini nomierināt. — Kuš, kuš, tagad tu esi drošībā, mazulīt. Drošībā, manu jaukumiņ.

Toms nekustīgi stāvēja un lūkojās uz vīrieša ķermeni, samiegdams un atvērdams acis, lai pārlicinātos, ka nesapņo. Bērns Izabellas rokās bija apklusis un kāri tvēra pēc elpas.

— Neredzu nekādu brūču, un viņš neizskatās arī slims. Nevarētu būt, ka viņš peldējis pārāk ilgi... Kaut kas neticams... — Toms pieklusā. — Aizgādā mazo uz mājām, Īzij, un atnes kaut ko — jāapsedz liķis.

— Bet, Tom...

— Būtu velnišķīgi grūti uzdabūt viņu augšā pa taku. Labāk atstāsim turpat, līdz ierodas palīdzība. Nebūs labi, ja putni vai

mušas tiks viņam klāt, — šķūnī jābūt kādam pārsegam. — Toms runāja pavisam mierīgi, bet rokas un seju stindzināja aukstums, vecajiem rēgiem no jauna uzpeldot spožajā rudens saulē.

Zaļi apaugusī Jānusa klints bija kvadrātjūdzi liela; zāles tur pietika, lai izbarotu dažas kazas un aitas un bariņu vistu, bet augšnes — lai iekoptu nelielu sakņu dārziņu. Vienīgie koki bija divas staltas araukārijas, ko iestādījuši ļaudis no Partagēzas raga, kuri pirms vairāk nekā trīsdesmit gadiem — 1889. gadā — te uzbūvēja bāku.

Pulciņš senu kapu kopiņu atgādināja par sen notikušo kuģa avāriju — kad *Pride of Birmingham* dienas laikā uzskrēja alkatīgajām zemūdens klintīm un nogrima. (Vēlāk līdzīgā kuģī no Anglijas tika atgādāta bāka ar lepnu firmas nosaukumu *Chance Brothers*, kas garantēja tam laikam modernāko tehnoloģiju — bāku bija iespējams samontēt jebkurā vietā, lai cik tā būtu neviesmīlīga vai grūti sasniedzama.)

Straumes nepārtraukti mainīja virzienu, tajās kā starp diviem propelleriem griezās visādas dražas — kuģu atlūzas, tējas kastes, vaļu bārda. Lietas uzradās katra savā laikā un veidā. Bāka stingri stāvēja salas vidū, bet tai līdzās — bargā vēja zemei pieplacinātais uzrauga namiņš un saimniecības ēkas.

Izabella sēdēja virtuvē pie vecā galda ar dzeltenā, pūkainā segā ievīstīto bērniņu uz rokām. Toms ienākot lēnām nobraucēja zābakus uz kājslauķa pie durvīm un tad uzlika sievai uz pleca savu tulznaino roku. — Apsedzu to nelaimīgo. Kā tad klājas mazajam?

— Tā ir meitenīte, — ar smaidu pavēstīja Izabella. — Es viņu novannoju. Izskatās tīri ņipra.

Zīdāinis pavērsa pret viņu savas lielās acis un gluži vai ieurbās ar skatienu. — Ko gan viņa par to visu teiktu? — Toms skaļi prātoja.

— Iedevu viņai arī mazliet piena. Vai ne, saldumiņ? — Izabella nodūdoja mazajai pie auss. — Ak, viņa ir tik jauka, Tom! — viņa izsauca un nomutēja bērnu. — Dievs vien zina, kas viņai bijis jāpārcieš.

Izņēmis no priedes koka bufetes brendija pudeli, Toms ielēja sev nelielu mēriņu un ātri iztukšoja glāzi. Viņš apsēdās līdzās un vēroja, kā Izabellai, nolūkojoties uz dārgumu savā klēpī, sejā rotājas gaisma. Meitenīte sekoja katrai sievas acu kustībai, un viņa necentās izvairīties no bērna skatiena.

— Ak tu mana nabaga, nabaga drostaliņa, — Izabella dudināja, zīdainim kļaujot sejiņu pie viņas krūtīm. Toms varēja saklausīt asaras sievas balsī, un abu starpā lidinājās nepiepildītas tagadnes atmiņas.

— Tu viņai patīc, — viņš noteica. — Tas liek man iedomāties, kā varētu būt bijis, — viņš tikko dzirdami turpināja un tad pasteidzās piebilst: — Es domāju... es negribēju... Tu tikai izskaties kā radīta šai lomai. — Viņš noglāstīja sievas vaigu.

Izabella pacēla skatienu. — Es saprotu, mīļais. Zinu, ko tu gribēji teikt. Es jūtos tāpat.

Toms apskāva sievu un svešo mazuli, Izabella sajuta brendiju viņa elpā. — Ak, Tom, paldies Dievam, ka atradām viņu laikus!

Toms viņu noskūpstīja un tad piespieda lūpas bērna pierītei. Visi trīs kādu brīdi palika nekustīgi, līdz mazā sāka knosīties un izgrūda dūrīti no segas apakšas.

Toms piecēlās un izstaiņājās. — Tā, es nu iešu un nosūtīšu ziņojumu par laivu. Lai viņi atbrauc pēc liķa. Un pēc šīs mazās Vīstoklīša jaunkundzes.

— Vēl ne! — Izabella satvēra mazo pirkstiņu. — Es domāju — nav taču tik pārmērīgi jāsteidzas. Ar to nabaga vīru ļaunāk vairs nebūs. Bet šim cālēnam, manuprāt, kādu brīdi jāatgūstas no kuģošanas. Lai paliek, dosim viņai iespēju atvilkt elpu.

— Paies vairākas stundas, līdz kāds ieradīsies. Gan jau mazajai nekas nekaitēs. Tu jau esi paspējusi nabadzīti nomierināt.

— Pagaidīsim vēl kādu mirklīti, kāda tur starpība.

— Visam jābūt registrētam žurnālā, mīļā. Tu taču zini: man jāziņo nekavējoties. — Toma pienākumos ietilpa atzīmēt katru notikumu pie bākas vai tās tuvākajā apkārtnē — no garāmejošiem kuģiem un laikapstākļiem līdz problēmām ar aparāturu.

– Vai tu nevari to izdarīt rīt no rīta?

– Bet ja laiva ir no kāda kuģa?

– Tā taču ir parasta piepūšamā, nevis glābšanas laiva, – iebilda Izabella.

– Tad jau kaut kur krastā mazo gaida māte un izmisumā plēš matus. Kā tu justos, ja tas būtu tavs bērns?

– Tu redzēji to jaku? Māte droši vien izkritusi no laivas un noslikusi.

– Dārgumiņ, par māti mēs pilnīgi neko nezinām. Tāpat arī to, kas bija šis vīrietis.

– Vai tad tas nebūtu pareizākais izskaidrojums? Bērni tā vienkārši neaizklīst no vecākiem.

– Īzij, iespējams ir viss. Mēs nezinām itin neko.

– Vai tu esi dzirdējis par kādu zīdaini, kas vizinātos laivā bez mātes? – Izabella piekļāva bērnu ciešāk pie krūtīm.

– Situācija ir nopietna. Tas cilvēks ir miris!

– Bet bērniņš ir dzīvs! Kur tava sirds, Tom?

Kaut kas sievas balsī aizķēra viņu, un Toms nevis aizstāvēja savu taisnību, bet apklusā un apsvēra viņas prasību. Varbūt Izabellai vienkārši bija nepieciešams pabūt ilgāk kopā ar šo bērnu, varbūt viņam vajadzēja to ļaut? Klusums ievilkās, un Izabella mēmā lūgumā pavērās vīrā. – Nu, varbūt īpašos apstākļos... – Toms iesāka. Vārdi nāca ar grūtībām. – Es varētu atlikt visu uz rītu. Taču tā būs pirmā lieta, ko darīšu. Tiklīdz izslēgšu prožektoru.

Izabella atbildēja ar skūpstu un saspieda vīra roku.

– Labāk došos atpakaļ uz apgaismes telpu. Biju sācis mainīt tvaika cauruli, – viņš izmeta.

Iedams pa taku, Toms izdzirdēja, kā Izabella saldā balsī dzied: *“Vēji pūš uz dienvidiem, dienvidiem, dienvidiem, vēji pūš uz dienvidiem pāri zilai jūrai.”* Lai arī melodija bija jautra, tā nespēja viņu priecēt, un, kāpdams bākā, Toms pūlējās atvairīt dīvaino nemieru, kas viņu bija pārņēmis, piekāpjoties sievai.